AN ANALYSIS OF THE POEM URBAN RAIN BY ION MINULESCU

Irina-Ana Drobot
Lecturer, PhD, Technical University of Civil Engineering, Bucharest

Abstract: The purpose of this article is to present a new perspective on Ion Minulescu's poem, Urban Rain, from the point of view of the features of the Symbolist poem, but also of a parallel with the haiku poem. The parallel is legitimized by the same visual power of the images, as well as by the elements related to the allusions, and by the possibility of moving from the literal, concrete meaning to the figurative and abstract one. As the images, both visual and auditory, are being perceived by the reader as being so alive, through the lens of W. Iser's reader response theory, in Minulescu's poem, they can remind of the haiku poem, practiced not only in Japan, but also in the Western world, in adapted form.

Keywords: Symbolism, allusions, suggestions, visual images, auditory images.

1. Introducere

Pentru a înțelege poezia *Ploaie urbană* de Ion Minulescu, ar fi util să cunoaștem contextul în care se încadrează autorul ei, atât la nivelul culturii europene, cât și la nivelul literaturii române. Cunoștințele despre fundal includ atmosfera epocii, relațiile poetului cu întreaga cultură a vremii, crearea unui stil specific al sau și modul în care a fost receptat de către public și perceput de către criticii literari.

Simbolismul a cuprins cultură europeană (Buzilă, 2019). A început la finalul secolului XX, în Franța, ca o opoziție contra altor curente, precum parnasianism și romantism (Petrescu & Vărșag, 2021, p. 26). Schimbarea către curentul simbolist își "găsește o explicație în criza, de ordin spiritual, care debutează în Europa odată cu revoluțiile burgheze de la mijlocul secolului XIX" (Albu, 2013, p. 3). Ca rezultat, un nou sistem de valori va fi dorit de simbolisti. Astfel, "Artistul boem, pauper, dezabuzat, în conflict cu o lume meschină, funciar ostilă valorilor spirituale, va lua locul artistului tribun, activ militant social" (Albu, 2013, p. 3). Pe Minulescu îl recunoaștem prin imaginea sa de artist boem, preocupat și fascinat de viața boemă atât la Paris, cât și în cafenelele unde aveau loc discuții literare din București.

Ca trăsături distinctive, și relevante pentru analiza poeziei *Ploaie urbană* de Ion Minulescu, simbolismul folosește un limbaj indirect. Va evita epicul și dramaticul. Se va concentra pe "sugestie, aluzie, analogie, corespondență." În plus, "Simboliștii refuză ideile și imaginile clare, precise, preferând să exprime impresii vagi și stări sufletești neclare" (Mihăilescu, 2023). Simbolismul înseamnă, astfel, trecerea către un nou mod de exprimare, adaptat vremurilor contemporane (Albu, 2013, p. 2). Astfel, "Poezia nu mai transmite idei sau stări, poezia le produce" (Albu, 2013, p. 2).

Acesta este contextul în care putem include poezia *Ploaie urbană* de Ion Minulescu, poezie care va fi analizată în acest articol ținând cont de trăsăturile simbolismului considerate de autoarea prezentului articol că i se pot aplica. Imediat putem observa cum ploaia sugerează imagini vagi și neclare, prin simplul fapt că, prelinsă probabil pe un geam, ne creează imagini și impresii, precum și emoții, despre care nu ne este clar ce sunt cu adevărat. Astfel, putem face imediat trecerea de la o imagine concretă, ploaia, la sugestiile, aluziile, și corespondențele pe care această le implică la figurat, pentru stări și impresii, acestea fiind, la

rândul lor, neclare. Cu toate acestea, nu e necesar pentru cititor să aibă cunoștințe legate de simbolism, la modul teoretic, pentru a putea răspunde afectiv la poezia *Ploaie urbană*, poezia fiind accesibilă oricărui cititor și din orice perioada istorică. Este asigurat, astfel, un element universal, ploaia, care ne leagă pe toți printr-o experiență comună. Dialogul autor-cititor se stabilește extreme de ușor. Empatia funcționează în condițiile în care un cititor se va regăsi în trăiri și observații asemănătoare legate de ploaia din oraș.

Pentru a putea, însă, înțelege și analiza poezia *Ploaie urbană* în profunzime, este necesar să ne punem, mai departe, alte întrebări, precum: Care sunt particularitățile simbolismului românesc și unde este încadrat Minulescu?

Ion Minulescu (1881-1944) este un poet român încadrat ca o personalitate reprezentativă a curentului literar simbolist din literatură română (Manu, 1981, p. 5), alături de Ștefan Petica, George Bacovia și Alexandru Macedonski.

Ștefan Petica este, conform ciriticului George Călinescu, primul poet simbolist declarant (Petrescu & Vărşag, 2021, p. 27). Macedonski a fost teoretician al curentului simbolist. Deși încadrați în curentul simbolist, Bacovia și Macedonski se disting în poeziile lor prin devieri de la trăsăturile simbolismului. Poezia lui Bacovia are, de fapt, pronunțate trăsături metafizice, expresioniste și existențialiste. Macedonski include în poeziile sale nuanțe romantice, naturaliste și parnasiene. Astfel, poeziile personalităților române încadrate în curentul simbolist nu îl practică într-un mod pur. Acesta poate fi un semn că trecerea de la un curent literar la altul, de la o mentalitate la alta, de la un mod de a scrie poezie la altul nu se poate delimita clar. Totul se face treptat, poeții neputând să se desprindă de cee ace au învățat în trecut, de cee ace au fost obișnuiți să considere poezii, dar, mai ales, de un anume mod de a simți, de a gândi, și de a vedea poezia.

Minulescu este considerat chiar un maestru, precum și o emblemă a simbolismului, deoarece poezia sa a avut un puternic impact, în special asupra publicului larg, care îi aștepta poeziile să apară în timpul vieții sale și să poată fi citite și ascultate în cafenele (Hefter-Hidalgo, 1914; Manu, 1981, p. 5). Impactul poeziei sale a fost numit, că fenomen, minulescianism (Davidescu, 1921, pp. 44-50). Cei care au vorbit despre popularitatea lui Minulescu, Hefter-Hidalgo și Davidescu, se doreau ei înșiși simbolisti, însă fără impactul la public câștigat de Minulescu (Manu, 1981, p. 5).

Minulescu a cunoscut simbolismul odată cu timpul petrecut în Franța când, la 19 ani, în anul 1900, merge la Paris cu scopul inițial de a urma studii de drept, la care apoi renunță (Călinescu, în Minulescu, 1967, pp. VI-VII). Aici va cunoaște "mediie boemei artistice pariziene," își va forma o cultură, vizitând expoziții, mergând la concerte, ascultând conferințe (Călinescu, în Minulescu, 1967, pp. VI-VII), formându-și, astfel o cultură și înțelegând contextul simbolismului. De asemenea, va citi și precursorii simbolismului francez, adică pe "Baudelaire, Lautréamont, Aloysius Bertrand, Verlaine, Rimbaud" (Călinescu, în Minulescu, 1967, VII). De asemenea, Minulescu va citi și va fi influențat și de "simboliștii belgieni, Emil Verhaeren, Maurice Maeterlinck, Charles van Lerberghe" (Călinescu, în Minulescu, 1967, VIII).

Pentru simboliștii români precum Ion Minulescu, poezia a însemnat începutul unui nou stil, dorindu-și stabilirea unui stil individual, delimitându-se de influența lui Mihai Eminescu, adică de lirism. O altă tendință, vizibilă la la Minulescu, a fost aceea de a schimba elitismul poeziei cu adresarea ei oricui și înțelegerea ei de către publicul larg. Macedonski, în schimb, a creat o poezie capabilă a fi înțeleasă de elite (Manea, 2023). Minulescu a fost unul din reprezentații simbolismului tardiv, iar poezia sa "încă mai reușește să câștige admirația cititorilor, prin dinamica și accesibilitatea să" (Manea, 2023).

Simboliștii încearcă să se distingă de poezia eminesciană printr-o "redefinire a lirismului." Astfel, "Simbolismul apare ca o nevoie de individualizare," însă, în același timp,

“este totuşi nevoit să se revendice de la Eminescu, pentru cã el oferã poeziei ulterioare atât şuvoiul liric, cât şi necesitatea redescoperirii” (Manea, 2023).

Manifestul lui Minulescu din Revista celorl’alți, numărul din 20 martie 1908, include următorul îndemn: “Libertatea și individualitatea în artă, părăsirea formulelor învățate de la cei bătrâni, tendința spre ceea ce este nou, ciudat, bizar chiar, a nu extrage din viață decât părțile caracteristice, a da la o parte ceea ce este comun și banal” (Millian, 1968, p. 43).

Într-adevăr, imaginea lui Minulescu, atât ca om cât și ca poet, diferă de cea a lui Eminescu. Spre deosebire de Eminescu, despre care știm că era un inadaptat romantic, Minulescu este un boem, un optimist, care “are resurse mereu proaspete de vitalitate contagioasă” (Călinescu, în Minulescu, 1967, XIX). Cu toate acestea, lirismul nu lipsește din poezia lui Minulescu. Acesta este doar însoțit de umor. Lirismul și umorul sunt cele două trăsături distincte ale artei sale, potrivit lui Lovinescu (citat în Călinescu, în Minulescu, 1967, XXVII). Observăm, astfel, o suprapunere a personalității reale a lui Ion Minulescu, și a imaginii sale de creator, de poet. Omul și poetul sunt totuna, ceea ce îi aduce artei sale un plus de autenticitate și credibilitate. Cititorii îl văd ca pe un om onest, și tocmai de aceea rezonează cu poezia sa și o acceptă. Tocmai de aceea devine popular, întrucât poezia este pentru Minulescu un mod natural și cinstit de exprimare a propriilor trăiri.

Despre poezia lui Minulescu putem spune, potrivit lui Manea (2023), că are, ca trăsături definitorii, în primul rând “o liricã dinamicã, lipsitã de orice sterilitate, cu o preferinţã vãditã pentru trãiri, nu pentru concepte.” Se distinge şi prin folosirea accesibilă a simbolului: “Simbolul este însã prin definiţie ceva ascuns, doar sugerat prin anumite imagini difuze. Cum se împacã simbolul cu dorinţa de comunicare a autorului? Menţînând un cod, dar unul lejer şi seducător prin eufonie şi coloraturã. Se strãduieşte sã menţinã deschis orizontul imaginii. Tehnica sa poate fi privitã cã un fel de dizidenţã în interiorul simbolismului. Simbolul devine alegorie, imaginile se succed dinamic, nu difuz, sinesteziile şi corespondenţele sunt speculative, misterul nu are sens în sine, ci ca un pretext de efecte retorice.”

Deși a reușit să-și formeze un stil distinct, Minulescu a reținut și el în poezia sa de la început din influențele curentului anterior. Astfel, “producția anilor parizieni și a perioadei imediat următoare nu e încă eliberată de formele tradiționaliste. Motivele simboliste (parcurile, călătoriile, muzica etc.) sunt tratate cu mijloace destul de modeste” (Călinescu, în Minulescu, 1967, pp. X-XI).

Minulescu păstrează, de asemenea, ca tematică, motive simboliste în opera sa, precum “parcurile, grădinile, corăbiile, călătoriile imaginare în regiuni exotice cu nume sonore, somptuoasele ceremonialuri erotice, Arta”, iar “Inovația efectivă constă mai mult în materialul lexical al poeziei sale” (Călinescu, în Minulescu, 1967, p. XXVIII).

Poezia *Ploaie urbană* este parte din volumul *Romanţe pentru mai târziu* (publicată inițial în 1906), volum în care poetul demonsteaza stilul simbolist specific. Deja în perioada 1906-1907 își dezvoltă acest stil. Stilul lui Minulescu constă în următoarele: “Lipsa de invenție metaforică,” care este “evidență din poemele timpurii,” și pe care “Minulescu o va compensa prin orchestrația Sonoră a Romanțelor sale, prin acea înclinație specifică – atitudine a eului liric – la început involuntar, apoi conștient umoristic”; caracterul “modern,” “violent neologistic” al poemelor, “făcut să supere urechea multor contemporani obișnuiți cu sunetele domoale și neaoșe ale ideilor sau elegiilor sămănătoriste” (Călinescu, în Minulescu, 1967, p. XI).

Se pun însă și anumite probleme legate de imaginea poetului Ion Minulescu și de felul în care e creată poezia sa simbolistă. Modul individualist, specific, în care se încadrează în curentul simbolist devine subiect de îndoială, deși, în același timp, este considerat atât un maestru, cât și o personalitate-simbol a acestui curent literar românesc. Astfel, popularitatea lui Minulescu a generat anumite critici. Spre exemplu, potrivit lui Lovinescu (citat în

Călinescu, în Minulescu, 1967, p. XXII), "simbolismul nu poate fi popular," iar Minulescu se regăsește "în situația paradoxală de a-l fi făcut pe înțelesul tuturor și de a-i fi popularizat metodele." Pentru George Călinescu (citat în Minulescu, 1967, p. XXII), Minulescu practică "un simbolism de factură comică." Astfel, "Poetul ar fi un sentimental care se complace în a debita enormități cu un aer serios." Pentru Tudor Vianu (citat în Minulescu, 1967, p. XXIII), "Adevărata poeziei simbolică a fost o formă a liricii indirecte… Simbolismul a însemnat, prin această rezervă a lui, un gest al rezervei și discreției lirice, un pas către intimitatea mai adâncă a conștiinței, o reacție antiretorica… N-a existat însă un alt poet mai retoric ca Ion Minulescu."

Cu toate acestea, autoarea prezentului articol este de părere că poezia *Ploaie urbană* se încadrează perfect în stilul comunicării indirecte, aluzive, fără nici un element retoric. În această poezie predomină imaginile vizuale, care sugerează diverse idei, asocieri, și aluzii.

2. De la imagini concrete la idei abstracte

Analiza poeziei *Ploaie urbană* de Ion Minulescu se va baza pe teoria receptării textului de către cititor, având aici în vedere pe autoarea prezentului articol, conform experienței ei și cunoștințelor ei literare. Conform cunoștințelor anterioare ale fiecărui cititor, se poate ajunge la anumite interpretări și impresii în urma lecturii și analizei ce urmează ca rezultat al reflectării asupra textului. Cititorul, în cadrul actului lecturii, va avea mereu o reacție, sau un răspuns la textul citit (Iser, 2006).

În primul rând, pentru autoarea prezentului articol, familiară cu poemul de origine japoneză haiku, adaptat apoi și popularizat în întreagă lume, se pot crea paralele între limbajul vizual din haiku, aluziv, indirect, și acela din poezia lui Minulescu. Aceste asocieri între două genuri literare și două tipuri de poezie care nu au avut, intenționat și la nivel teoretic, nici o legătură la momentul apariției simbolismului în lume, și al simbolismului românesc, se realizează datorită cunoștințele din afara textului și din experiență personală a cititoarei. Cuvintele care generează această asociere în mintea cititoarei este "estampa japoneză" (Minulescu, 1967, p. 168), prezența în textul poeziei *Ploaie urbană* de Ion Minulescu. Astfel, în haiku, totul este exprimat cu ajutorul imaginilor, prin îmbinarea a două părți distincte, separate prin kireji. Prin îmbinarea celor două imagini vizuale din cele două părți, cu ajutorul juxtapunerii, cititorul creează, într-un poem haiku, o versiune la figurat a celei formate din imagini realiste, precum și dezvoltă mesajul și ideea exprimată (Blasko & Merski, 1998). Cititorul reușește să trăiască emoțional un poem haiku, în ciuda simplității limbajului și a absenței implicării emoționale a autorului, deoarece anumite anotimpuri sau întâmplări din natură sunt în mod universal asociate cu anumite trăiri.

Un exemplu de poem haiku, aparținând unui autor român, Florin Vasiliu (1988), este următorul: "ploaie de frunze -/ trotuare pictate/ în stil pointillist." Acest poem a fost ales drept exemplu pentru că rezonează cu tema din poemul lui Minulescu, Ploaie urbană. Atmostfera de toamna e vizibilă în ambele poeme, iar atât claritatea unor imagini, cât și neclaritatea, sunt prezente în ambele poeme. *Ploaia și toamna* sunt, de asemenea, prezente atât în poemul haiku, cât și în poezia lui Minulescu. În poemul lui Florin Vasiliu, nu știm dacă este vorba de o ploaie adevărată sau doar de căderea unor frunze, sau de ambele. Ceea ce este clar este că e vorba despre anotimpul toamna. De asemenea, observăm o asociere între imaginile vizuale și un anumit stik de pictură. În poezia lui Minulescu, avem a face cu "estampa japoneză," iar în poemul lui Vasiliu, cu stilul pointilist. Ambele duc cu gândul la sugestiile legate de neclaritate, dar și de muncă pe care ar fi nevoit să o depună un cititor pentru a putea înțelege mesajul poeziei.

Desigur, poezia lui Minulescu este mai lungă și mecanismul ei diferă astfel de al poemului haiku, însă funcționează, totuși, be baza aceluiași sistem de sugestii date de imaginile puternic vizuale. Ne atrage atenția în primul rând, la poemul *Ploaie urbană* de Ion Minulescu claritatea imaginilor vizuale. Scenele prezentate, în cuvintele strict esențiale, ne fac

să simțim ploaia aici și acum. A fi aici și acum, prezenți atât fizic cât și emoțional este scopul poemului haiku. Deși imaginile sunt, aparent, foarte clare în poezia *Ploaie urbană*, putând să vizualizam, în calitate de cititori, deoarece vedem că-n niște scene pe care le putem percepe astăzi că-n videoclipurile unor melodii, sau ca în scenele unor filme, sau, de ce nu, ca într-un clip postat pe o rețea online socială, simbolismul susține, prin trăsăturile generale, faptul că neclaritatea imaginilor se observă în lucrările simboliștilor. Chiar și așa, există, în mod contradictoriu, în poezia *Ploaie urban*ă, ambele trăsături: claritate și neclaritate. Claritatea este sugerată prin imagini precum următoarele: "Pietonii pe trotuare se răresc,/ O trăsură cu un 'Chrysler' în viteză,/ Trec în sens invers/ Și se ciocnesc.../ Iar un popă cu sutană nouă/ Stă lipit de chioșcul de ziare, Că un Crist de abanos într-o vitrine/ Plină/ Cu tot felul de obiecte rare..." (Minulescu, 1967, p. 168). Cu toate acestea, "estampa japoneză" sugerează un anumit sentiment de neclaritate. Într-adevăr, putem considera următoarele versuri ca un indiciu: "Plouă!../ În orașul nostru românesc/ Plouă așa cum știm cu toți că plouă –/ Plouă 'gris' ca-ntr-o estampă japoneză..." (Minulescu, 1967, p. 168). Observăm aici o ironie, cu o tentă umoristică, și anume că într-un oraș din cultura română plouă precum într-o pictură japoneză. Termenul de "estampa japoneză" este vechi, "estampa' nemaifiind astăzi întrebuințat în limba română. Însă putem vedea la ce tip de pictură japoneză se referă căutând informații. Picturile japoneze tradiționale erau create folosind cerneală specială și pensule, și nu erau color. Erau selectate doar anumite detalii considerate semnificative pentru picturile respective. Sugestia dată cititorului ar fi că ploaia, atunci când continuă întruna, duce la scăderea preciziei detaliilor, atât pe viu, direct, cât și în momentul în care se prelinge pe geam și noi privim de dinăuntru la lumea de afară. *Ukiyo-e* este cel mai probabil genul de pictură japoneză la care se face referire în această poezie, iar acest termen poate fi tradus drept "picturi ale lumii în mișcare" (Teodorescu, 2018), ceea ce duce cu gândul la faptul că detaliile vor fi neclare, exact așa cum propune curentul simbolist românesc. Ukiyo-e sunt picturi pe blocuri de lemn, din secolele XVII-XX, și care pot reprezenta peisaje sau diverse scene istorice sau din viața de zi cu zi.

De asemenea, putem observa aluziile și sugestia indirectă, ambele comune haiku-ului și poeziei lui Minulescu. Astfel, "conform opiniei poeţilor simbolişti poezia nu trebuie să spună lucrurilor pe nume, ci numai să le sugereze" (Petrescu & Vărşag, 2021, p. 26).

Astfel, Macendonski, citat în Baltatu, 2023 (p. 286), afirmă următoarele: „Simbolismul este cel mai apropiat de natură, fiindcă el, pentru a ne sugera idei, procedează întocmai că dânsa – cu alte cuvinte, fiindcă ne înfățișează una sau mai multe imagini ce se transformă la urmă în cugetări." Așadar, imaginile din natură sunt doar pretexte și ocazii de a porni de la un sens concret și de a ajunge la un sens abstract, sau la un limbaj figurat, pentru a putea interpreta poezia.

Observăm și alte trăsături ale simbolismului în poezia lui Minulescu. Spre exemplu, "tehnica sinesteziilor sau a corespondenţelor (prin care simboliştii încercau să stabilească o serie de corespondenţe între toate tipurile de senzaţii: auditive, vizuale, olfactive, gustative, tactile" (Petrescu & Vărşag, 2021, p. 26). Astfel, observăm în acest poem, după imaginile vizuale, pe cele auditive: "Plouă.../ Și-n orașul nostru ploaia cântă,/ Cântă că un fonograf stricat.../ De trei zile și trei nopți, neîncetat,/ Un tenor cu vocea falsă se frământă/ Și pe străzi,/ Și-n curte la palat..." (Minulescu, 1967, p. 168). În plus, strofa următoare continuă, bazată atât pe imagini vizuale (plinul de pasageri din tramvai), cât și auditive (în momentele legate de cântat): "Un tramvai se-ntoarce de la gară,/ Și-n tramvaiul plin de pasageri/ Toată lumea cântă-n cor pe dinafară,/ Ce-a cântat și ieri, Și-alaltăieri..." (Minulescu, 1967, p. 168).

Citadinismul se numără printre temele simbolismului, precum și natura și "orchestrația muzicală" (Petrescu & Vărşag, 2021, p. 26). Într-adevăr, toate acestea le putem regăsi în poezia lui Minulescu, până acum. Astfel, ploaia descrisă are loc în decorul orașului, iar imaginile auditive legate de cântat se pot încadra la sugestia muzicală.

Varietatea de imagini senzoriale de la Minulescu și de la poeții simboliști se potrivește cu aceea din poemul haiku. A ne simți aici și acum se poate realiza prin intermediul acestor imagini și senzații. Simbolul înseamnă un element din natură, căruia ii putem atribui asociații și semnificații. Semnificațiile sunt bazate pe experiență noastră. Pentru simboliști, "corespondența dintre cuvintele-simbol și elementele din natură este principalul procedeu artistic de construire a poeziilor." Astfel, "Trăsăturile obiectului din natură sugerează stările interioare ale eului liric. (De ex: cuvântul-simbol 'plumb' are drept corespondent un metal greu, de culoare cenușie, maleabil și cu o sonoritate surdă" (Elearning.masterprof.ro, 2023).

De asemenea, poemul simbolist caută să urmărească descompunerea (Elearning.masterprof.ro, 2023), spre exemplu: "Plouă!.../ Și-n orașul nostru românesc,/ Bântuit de gripă și ftizie,/ Tinerii fumează și tușesc,/ Iar bătrânii dorm în veșnicie,/ Ca soluțiile puse-n... (paranteză)..." (Minulescu, 1967, p. 169). Tinerii și bătrânii bolnavi sugerează scurta durată a vieții umane, precum și modul în care aceasta se poate foarte ușor descompune. Ca o paralelă, în poemul haiku avem a face cu o concepție budistă, prin care ar trebui să acceptăm faptul că orice avem în această lume putem oricând pierde, și faptul că totul este efemer (Hakutani, 2009). Astfel, cele două concepții ale celor două culturi rezonează foarte ușor una cu alta.

Altfel, muzicalitatea poeziei simboliste este și ea vizibilă în poezia lui Minulescu, prin repetiția unor elemente și fraze. Spre exemplu, "Plouă 'gris' că-ntr-o estampă japonează..." (Minulescu, 1967, p. 168-169) este un vers pe care-l găsim și la început, dar și la final. Este un vers asociat cu ploaia, care este o constatate ("Plouă!") ce începe poezia lui Minulescu. Prima strofă se încheie cu: "Plouă 'gris' că-ntr-o estampă japonează...," vers ce încheie și întreaga poezie.

Ce imagini putem îmbina, totuși, în poemul lui Minulescu sunt ploaia românească și ploaia din "estampa japoneză." Haikuul e construit pentru a putea îmbina, prin juxtapunere, două imagini, pe când poemul lui Minulescu este altfel construit, deși imaginile pot atrage după ele diverse asocieri. Comparația este realizată explicit, însă nici una din cele două imagini nu cuprinde figuri de stil. Ambele imagini sunt realiste, verosimile, iar comparația o realizează, de fapt, cititorul, creînd, în funcție de bagajul sau de cunoștințe, propriile asocieri. Astfel, așa cum sugerează și Minulescu, în "estampa japoneză" predomină folosirea unei cerneli speciale, nefolosindu-se culori. Dacă totul e gri când plouă în România, în peisajul urban, e posibil să fie vorba de un anotimp de trecere, primăvară devreme sau toamna. Această presupunere se face prin asocierile bazate pe experiența din viața de zi cu zi, dar și din experiența citirii altor poezii și asocierilor frecvente între anumite imagini vizuale, stări și anotimpuri.

Rolul activ al cititorului este evident în poemul haiku și în poemul scris de Minulescu. Cititorului i se cere, în ambele cazuri, să fie activ și să poată interpreta diverse imagini și scene.

3. Concluzii

Se poate remarcă actualitatea poeziei analizate în acest articol, datorită relevanței ei în orice epoca istorică. Universalitatea experienței este dată de trăirile și de impresiile pe timp de ploaie în oraș. Orașul poate fi din orice zonă a lumii. Indiferent de cultură, anotimpurile pot fi trăite asemănător, și să genereze trăiri asemănătoare.

Noutatea acestui articol este reprezentată de analiza poeziei *Ploaie urbană* de Ion Minulescu în paralel cu simbolismul și poemul haiku. Această paralelă ne arată modul în care sugestia, prin aluzie legată de imaginile vizuale și auditive, funcționează asemănător. Imaginile vizuale sunt la fel de puternice în poemul haiku cât și în poezia *Ploaie urbană*. În acest poem, imaginile din natură, legate de ploaie, și cele din mediul urban, legate de personajele din oraș, se pot combina pentru a obține efectul corespondențelor, prin imaginile legate de simțuri, dar și prin aluziile care pot duce la înțelegerea semnificației poeziei.

Momentul prezent și trăirea lui sunt, de asemenea, elemente comune poemului haiku și acestui poem al lui Minulescu, cu toate că simbolismul nu conține o astfel de trăsătură. Desigur, formele celor două poezii diferă, haikuul fiind compus din trei versuri, iar poezia lui Minulescu fiind mai lungă.

Comparația cu poemul haiku subliniază trăsăturile fundamentale ale poezie din perspectiva simbolistă.

BIBLIOGRAPHY

Albu, N. (2013). Retorica poeziei simboliste. Rezumatul tezei de doctorat. Universitatea Lucian Blaga Sibiu, Facultatea de Litere şi Arte. Coordonator stiintific: Grecu, Victor, Prof.univ.dr. D.H.C.mult. Sursa: https://doctorate.ulbsibiu.ro/wp-content/uploads/REZ-albu-nicoleta.pdf

Balţatu, L. (2023). Gama variată a sentimentelor în lirica lui Ion Minulescu. In *Ştiinţă, educaţie, cultură* (Vol. 3, pp. 285-288).

Blasko, D. G., & Merski, D. W. (1998). Haiku poetry and metaphorical thought: An invitation to interdisciplinary study. *Creativity Research Journal*, *11*(1), 39-46.

Buzilă, L. D. (2019). The Beginnings of the Symbolist Movement in Europe. *Journal of Romanian Literary Studies*, (17), 755-766.

Davidescu, N. (1921). Aspecte şi discuţii literare, I. Bucureşti, Editura Cultura naţională.

Elearning.masterprof.ro. (2023). Simbolismul românesc. Sursa: http://elearning.masterprof.ro/lectiile/romana/lectie_07/simbolismul_romnesc.html

Hakutani, Y. (2009). *Haiku and modernist poetics*. Springer.

Hefter-Hidalgo, A. (1914). Articol în Versuri şi proză, III, nr. 6, 15 martie, Iaşi.

Iser, Wolfgang. (2006). Actul lecturii. O teorie a efectului estetic. Traducere din limba germană, note și prefață de Romaniţa Constantinescu, Pitești: Paralela 45.

Manea, Irina-Maria. (2023). Ion Minulescu – un simbolist aparte. Sursa: https://historia.ro/sectiune/portret/ion-minulescu-un-simbolist-aparte-583942.html

Manu, Emil. (1981). Ion Minulescu şi conştiinţa simbolismului românesc. Editura Minerva, Bucureşti.

Mihăilescu, Valentina. (2023). Plumb – George Bacovia. Sursa: https://www.academia.edu/36401770/PLUMB_George_Bacovia

Millian, Claudia. (1968). Despre Ion Minulescu. Editura pentru Literatură.

Minulescu, Ion. (1967). Romanţe pentru mai târziu şi alte poezii. Ediţie îngrijită şi prefaţă de Matei Călinescu. Editura pentru Literatura, Colectia Biblioteca pentru toti.

Petrescu, O. M., Sàndor, Ş. G. K. C., & Vărşag, H. (2021). Studiu asupra poeziei simboliste. *martie 2021 www. profedu. ro*, 26.

Teodorescu, A. M. (2018). Xilogravura japoneză Ukiyo-e, de la creaţie la restaurare. *Caietele restaurării*, *1*(7), 178-193.

Vasiliu, Florin. (1988). Tolba cu licurici. Editura Haiku, Bucureşti.